

МЈЕРЕЊЕ И ЗНАЧАЈ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ СА ОСВРТОМ НА МРС-41 ПОЉОПРИВРЕДА

MEASUREMENT AND SIGNIFICANCE OF FAIR VALUE ACCOUNTING WITH REFERENCE TO IAS-41 AGRICULTURE

Драгана Шавија

Мастер студиј, Факултет пословне економије Бијељина, Република Српска
Босна и Херцеговина
draganas91@gmail.com

Милица Шавија

Мастер студиј, Факултет пословне економије Бијељина, Република Српска
Босна и Херцеговина
milicasavija@hotmail.com

Абстракт: Фер вриједност у рачуноводству и даље представља тему од значајног интереса између корисника и креатора финансијских информација. Термин рачуноводствена фер вриједност се односи на праксу кориштења доступних информација на тржишту ради процјене цијене средстава које се продају или трошкови измирења обавеза. Генерално је прихватљиво да рачуноводствена фер вриједност пружа више релевантних информација за кориснике финансијских извјештаја и доносиоце одлука и побољшава транспарентност, посебно у ситуацијама када се тргује имовином на високо ликвидним тржиштима. У економијама свих земаља, а посебно код земаља у транзицији, јако је битно адекватно вредновање имовине јер неадекватно исказивање фер вриједности имовине учесника на тржишту отежава реално сагледавање њиховог положаја у односу на друге учеснике на тржишту. У овом раду ћемо се осврнути на фер вредновања у пољопривреди према МРС-41. Посебно ћемо обратити пажњу на мјерење и значај рачуноводственог фер вредновања биолошких средстава.

Кључне ријечи: рачуноводствена фер вриједност, биолошка средства, пољопривреда, финансијско извјештавање, МСФИ-13, МРС-41

Abstract: *Fair value accounting still represents a topic of significant interest between users and creators of financial information. The term 'fair value accounting' refers to the practice of using available market information in order to estimate the price of assets if it were to be sold, or the cost to settle a liability. It is generally accepted that fair value accounting provides more relevant information for users of financial reports and for decision-makers and improves transparency, especially in situations when the markets in which the assets are traded are highly liquid. During the period of changes in the countries in transition, it is important to make proper asset valuation, because if assets of participants on the market are not fair value presented, it could make difficult to understand their true position on the market in relation to other participants. In this article we will look back on fair value accounting in agriculture in accordance with IAS-41. In particular, we will pay attention to the importance of measurement and significance of the fair value accounting of biological assets.*

Key Words: *fair value accounting, biological assets, agriculture, financial reporting, IFRS-13, IAS-41*

УВОД

Главне рачуноводствене групе и институције широм свијета, као што је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде, Одбор за рачуноводствене стандарде финансијског извјештавања у САД-у, Регулаторни одбор за рачуноводство и Европска савјетодавна група за финансијско извјештавање у Европској Унији, подстакли су приближавање међународног рачуноводства ка стандардима заснованим на тржишним цијенама. Фер вриједност у рачуноводству је начин мјерења средстава и обавеза који се појављују у билансу стања једног пословног ентитета. Иако је фер вриједност одговорна за несталност резултата и отвара простор приказивању нереалне слике извјештајног ентитета од стране менаџмента, оно такође даје више информација у финансијским извјештајима. У условима непостојања активних и ликвидних тржишта, а поготово у условима нестабилних тржишта или тржишта земаља у транзицији, примјена фер вриједности може довести до различитих проблема или грешака, намјерних или ненамјерних, који доводе до погрешног исказивања имовинског, приносног и финансијског положаја извјештајног ентитета. Фер вредновање је такође заступљено у пољопривреди и обухваћено је Међународним рачуноводственим стандардом 41-Пољопривреда.

Предмет МРС 41 су биолошка средства, пољопривредни производи у моменту жетве и државне субвенције, које су директно везане за пољопривредну активност. Главни циљ МРС 41 је да регулише мјерење и рачуноводствени третман биолошких средстава кориштених у пољопривредним активностима, затим да прилагоди њихово приказивање у финансијским извјештајима и омогући њихово објелодањивање. Биолошка средства у овом смислу означавају живу стоку и биљке, које карактерише биолошка трансформација, која изазива квалитативне и квантитативне промјене у биолошким средствима.

Биолошка трансформација обухвата процес раста, промене особина, производњу и репродукцију, који доводе до квалитативних и квантитативних промјена на биолошком средству. У процесу биолошке трансформације, фактори као што су временски услови могу у потпуности да утичу на активности датог ентитета и ово је примарни разлог зашто је биолошку трансформацију тешко вредновати у књиговодству путем историјског трошка. МСФИ такође захтјевају да се користи јединствен начин вредновања и извјештавања свих биолошких средстава и пољопривредних производа, што је веома велики проблем зато што су пољопривредне активности значајно другачије, посебно наводимо дужину производног циклуса или природу биолошких средстава и пољопривредних производа.

1. РАЧУНОВОДСТВЕНА ФЕР ВРИЈЕДНОСТ И БИОЛОШКА СРЕДСТВА

Садашња дефиниција фер вредности у МРС 41 је износ за средства која би се могла размјењивати између добро обавијештених, вољних, независних страна које имају једнаке интересе. Она представља тржишну цијену за средства базирана на садашњим/текућим очекивањима. МРС 41 обухвата незваничну хијерархију мјера вриједновања, сличне онима у МРС 36, "Умањење вредности имовине", и МРС 39, „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“. Према МСФИ 13 хијерархија мјерења фер вриједности има три нивоа. Први ниво мјерења обухвата „понуђене цијене (непромјењене) на активном тржишту за идентична средства или обавезе којима ентитет може приступити на дан мјерења“ (МСФИ 13.72). Ако се са средством или обавезом тргује на више тржишта, користи се цијена на главном тржишту или ако нема главног тржишта користи се најповољније тржиште. (МСФИ 13.78)

Други ниво мјерења обухвата:

- а) понуђене цијене за слична средства или обавезе на активним тржиштима,
- б) понуђене цијене за идентична или слична средства или обавезе на тржиштима која нису активна,
- в) показатељи осим активних цијена који су доступни за средство или обавезу (на примјер, каматне стопе, подразумеване осцилације, цијене по квадратном мјесту и остали показатељи који су наведени у додатку Б који обухвата смјернице за примјену). МСФИ 13.82 и Б 35

Трећи ниво мјерења обухвата недоступне инпуте за мјерење фер вриједности, јер релевантни инпути или показатељи нису доступни), у ситуацијама када нема или има врло мало тржишних активности за средства или обавезе на датум мјерења. На примјер кориштење историјских нестабилности на тржишту ради процјене будућих нестабилности у вриједновању опција, као и кориштење будућих нето новчаних токова ради израчунавања садашње вриједности (МСФИ 13.Б.36)

Ова хијерархија се може резимирати на следећи начин:

- цијена за средство на активном тржишту,
- недавна трансакцијска цијена за средства уколико не постоји активно тржиште,
- тржишне цене за слична средстава, прилагођене за евентуалне разлике,
- секторски репери,
- садашња вриједност будућих новчаних токова од којих се очекује да се генеришу из средстава.

Мјерење фер вриједности захтјева технике мјерења које се сматрају одговарајуће у одређеним ситуацијама. Предузеће може да користи више техника мјерења. Технике мјерења могу бити заснован на:

- тржишном приступу – користе се цијене или друге релевантне информације генерисане тржишним трансакцијама,
- приносни приступ – дисконтује будуће износе (нпр. новчани ток или зарада) на један садашњи износ,
- трошковни приступ – заснован на износу који би тренутно био потребан да се замјени средство,

Доследна примјена ових техника је неопходна за све ентитете.

Цијене на активном тршту морају бити кориштене као фер вриједност када су оне доступне. У одсуству таквих цијена, ентитет би требао да користи технике мјерења и све релевантне информације са тржишта када су оне доступне тако да технике мјерења максимизирају кориштење доступних инпута (МРС 39). Многа биолошка средства имају доступне релевантне тржишно одређене цене или вриједности, јер су биолошки производи основна роба којом се активно тргује. На пример, обично постоје тржишне цијене телади и прасади, јер је тржиште активано за ова средства. Када тржишно одређена цијена или вредност није доступна за биолошко средство у свом садашњем облику, садашња вредност очекиваних нето токова готовине од имовине треба да се користи за мјерење. У складу са циљем процене фер вредности, новчани токови би требало да буду засновани колико је то могуће на тржишним подацима.

Модел новчаног тока би требало да обухвати све директно приписане приливе и одливе готовине и само те токове готовине. Приливи ће бити цијена убраних усјева на тржишту за сваки усјев током вијека трајања средства; одливи ће бити они настали подизањем или растом средстава и њиховим пласирањем на тржишту - на примјер, директан рад, храна, ђубрива и транспорта на тржиште. "Тржиште" је мјесто гдје ће имовина бити продата.

За неку имовину, то ће бити право тржиште; за другу, то може бити и само мјесто производње. Ако се користе значајна друга средства да подрже биолошко средство, модел новчаног тока треба да одражавају његову

економију, иначе ће фер вриједност бити прецијењена. На примјер, ако ентитет има своју земљу, токови готовине треба да садрже номинални одлив готовине за "изнајмљивање" земље, да буду упоредиви са имовином од ентитета који изнајмљује своју земљу од треће стране. Фер вриједност биолошког средства не зависи од земљишта на коме расте или живи. Биолошко средство се одмерава приликом почетног признавања и на крају сваког извештајног периода по фер вредности умањеној за трошкове продаје, осим у случају када се фер вредност не може поуздано одмерити. Постоји претпоставка да се фер вредност биолошког средства може поуздано одмеравати.

Међутим, та претпоставка се може оспорити приликом почетног признавања биолошких средстава за која тржишно утврђене цене или вредности нису доступне, и за која се утврди да су алтернативне процене фер вредности потпуно непоуздане. У таквом случају, биолошко средство треба одмеравати по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и евентуалне акумулиране губитке од умањења вредности. Онда када фер вредност таквог биолошког средства постане поуздано мјерљива, ентитет то средство треба да одмјери по фер вредности умањеној за трошкове продаје.

Биолошка средства обухватају следеће.

- овце, свиње, говеда, краве, живине и рибе;
- дрвеће у шуми;
- биље за жетву (на пример, пшеница и поврће);
- дрвеће, биљке и жбуње са којих су пољопривредни производи убрани (на примјер, воћке, винова лоза).

Међутим, постоји група биолошких средстава, која се назива плодносне биљке, које се користе само за узгајање производа током неколико периода. На крају њиховог продуктивног вијека она се углавном одлажу као отпад.

Када плодносна биљка досегне зрелост, њена биолошка трансформација (изузимајући давање плодова) није више значајна у генерисању будућих економских користи. Једина значајна будућа економска корист коју таква биљка генерише долази од пољопривредних производа које даје.

У складу са тим, IASB је донио одлуку да се плодносне биљке требају рачуноводствено обухватати на исти начин као и некретнине, постројења и опрема у MPC 16, јер је њихово коришћење слично употреби опреме за производњу добара.

Као посљедица тога, овим измјенама плодносне биљке су укључене у дјелокруг MPC 16, а не више у дјелокруг MPC 41. Производи (плодови) који расту на плодносним биљкама ће и даље бити у дјелокругу MPC 41.

Слика 1. Дијаграм одлучивања у дјелокруг којег стандарда потпада одређено биолошко средство

Извор: Agriculture: Bearer Plants (Amendments to IAS 16 and IAS 41) – Project Summary and Feedback Statements, IFRS Foundation Publications Department, London 2014.

Плодоносна биљка се према Стандарду дефинише као жива биљка:

- (а) која се користи за производњу или снабдијевање пољопривредним производима;
- (б) за коју се очекује да доноси плодове дуже од једног обрачунског периода;
- (в) за коју није вјероватно да ће се продати као пољопривредни производ, осим у случајевима споредне продаје као отпатка.

У складу са оваквом дефиницијом плодноних биљака, посебну пажњу треба обратити на чињеницу да нека биолошка средства имају и плодноне атрибуте и атрибуте пољопривредног производа. На примјер, дрвеће које се узгаја и због плодова (плоднони атрибут) и због дрвене грађе (атрибут пољопривредног производа). Таква биолошка средства не улазе у дјелокруг ових измјена, с обзиром да не задовољавају тачку (в) дефиниције плодноних биљака. Поред тога MPC-41 прецизније дефинише и која биолошка средства се не третирају као плодноне биљке:

- Биљке узгојене ради жетве или брања као пољопривредних производа (нпр. стабла посађена као дрвена грађа);
- Биљке узгојене да производе пољопривредне производе када постоји вјероватноћа да ће ентитет обратити и продати биљку као пољопривредни производ, а не као отпадак (нпр. стабла која се саде и због воћа и због дрвене грађе); и
- Једногодишњи усјеви (нпр. кукуруз и пшеница).

Одлука да се у дјелокруг ових измјена не укључе и живе животиње (стока) се заснивао на ставу да би укључивање живих животиња у дјелокруг стандарда МРС 16 учинило довело до усложњавања употребе модела набавне вриједности из овог Стандарда. Поред тога, живе животиње (стока) нису везана за земљиште и углавном постоји активно тржиште за њих, што значи да је вјероватније да ће информације о фер вриједности бити доступније и једноставније за примјену од одмјеравања набавне вриједности.

Плодоносне биљке се обрачунавају на исти начин као и дијелови некретнина, постројења или опреме произведени у властитој режији прије него што се нађу на мјесту и у стању потребном како би функционисали на начин који је предвидио менаџмент.

У складу са тим, упућивање на „изградњу“ у овом стандарду се односе на активности нужне за узгајање плодноних биљака прије него што се нађу на мјесту и у стању потребном како би функционисале у складу са намјерама менаџмента.

Посматрајући промјене са аспекта прописаних рачуна у Правилнику о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ бр. 106/15), може се закључити да су до ових измјена плодноне биљке потпадале под дефиницију вишегодишњих засада, односно Правилником је било предвиђено њихово исказивање на рачуну 031 – Вишегодишњи засади. Међутим, како се на основу претходно наведене дефиниције плодноних биљака може закључити, не могу се све ставке које су предвиђене за укључивање на рачун 031 посматрати као плодноне биљке (с обзиром да биолошка средства као што су неке врсте воћњака или брзорастуће дрвеће имају високу вјероватноћу продаје као пољопривредни производ). У складу са тим, а узимајући такође чињеницу да је у члану 5., став (1) Правилника наведено да се на рачунима групе 03 – Биолошка средства исказују средства у складу са МРС 41, може се извући закључак да се плодноне биљке након усвајања ових измјена од стране ентитета требају евидентирати на рачунима групе 02 – Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине. Ентитет треба да примјењује ове измјене за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016. године.

Производи или жетве из биолошког средства (на пример, млијеко) представљају инвентар. Пољопривредни производи убрани од биолошких средстава ентитета одмеравају се по фер вриједности умањеној за трошкове продаје у моменту убирања. Овакво одмеравање представља набавну вриједност на тај датум кад се примје се примењује МРС 2 – Залихе, или неки други применљиви МРС. Међутим, док производ и даље расте или још везан за биолошку имовину, његова вриједност чини дио вриједности биолошког средстава.

2. ПРЕДНОСТИ И НЕДОСТАЦИ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ

Неки ентитети ће вјероватно морати да направе значајно прилагођавање доступних цијена како би дошли до цијена које би се користиле да се редовна трансакција десила. Када релевантно тржиште не постоји или када се морају извршити значајна прилагођавања доступних инпута, фер вриједност примарно одређује менаџмент на основу интерних претпоставки.

Највећа разлика између цијена на активном и на неактивном тржишту је та што за цијене на неактивном тржишту ентитет мора да уложи више напора у процесу процјене да осигура да трансакцијска цијена пружа доказ фер вриједности или да одреди прилагођавања трансакцијске цијене која су неопходна да се утврди фер вриједност. Питање дакле није да ли је тржиште активно или не, већ да ли трансакцијска цијена представља фер вриједност. Значи када тржиште није активно, ентитет користи технике мјерења које одражава тренутно стање на тржишту. У складу са тим, ентитет разматра те цијене, али не закључује аутоматски да оне одражавају фер вриједност. Ако су такве цијене кориштене, онда је неопходно прилагодити их на основу одређених изведених података (недоступних инпута). То све укључује значајно расуђивање и процјене од стране менаџмента.

Фер вриједност не укључује цијену која је добијена принудном продајом или принудном ликвидацијом. Било која трансакција која је принудна не чини дио фер вриједности. Неравнотежа између понуде и тражње није увијек детерминанта принудне трансакције. Продавац може бити принуђен да прода, али и даље може да добије тржишну цијену ако постоје више од једног потенцијалног купаца и ако је присутна разумна дужина временског периода за продају. Утврђивање да ли је трансакција принудна или не захтјева детаљно разумијевање чинњеница и околности које карактеришу ту трансакцију. Постоје мишљења да ако два ентитета вреднују исто средство, треба да увијек дођу до истог одговора. Међутим, могуће је да дођу до различитих резултата примјењујући различита мјерења, али да то и даље испуњава циљ фер вредновања и да буде у складу са рачуноводственим смјерницама. Чињеница да различите процјене фер вриједности постоје одражавају се на процес процјењивања и претпоставке које су примјењене на инхерентну несигурност процјене средстава чије цијене нису наведене на активном тржишту. Под претпоставком да ентитет користи технике и процјене константно. Из наведених разлога је од изузетног значаја за кориснике финансијских извјештаја да се врше адекватна објелодањивања о техникама и процјенама које су кориштене. С обзиром да се тржишни услови мијењају, ако користимо технике вредновања, неопходно је периодично прилагођавати или чак промијенити модел вредновања како би се могли идентификовати недостаци у моделу, а све у циљу приказивања тренутног стања на тржишту.

Заговорници тврде да фер вредности активне и пасивне одражаваја текуће тржишне услове и стога пружаја правовремене информације, чиме се повећава транспарентност и охрабрују брзе и корективне акције. Врло мало њих оспорава

да је транспарентност битна. Полемика је на томе да ли рачуноводствена фер вриједност заиста пружа помоћ при одржавању транспарентности и да ли води до нежељених радњи од стране банака и предузећа. Противници тврде да фер вриједност није релевантна и да потенцијално води до заблуде о средству које се држи на дужи период, да цијене могу бити искривљене због тржишне неефикасности, нерационалности инвеститора или ликвидносних проблема, да фер вриједност није поуздана, да доприноси процикличности финансијског система.

ПВЦ (2011 и 2009) је написао два међународна извјештаја о утицајима усвајања МРС 41 у дрвном сектору. Генерално, фирме имају различите нивое транспарентности које се тичу објелодањивања о биолошким средствима, у неким случајевима и без разматрања претпоставки о фер вриједности, тако да то оставља простор даљем побољшању. На основу анкете у вези биолошких средстава у Аустралији, Великој Британији и Француској, Елад и Хербон (2011) су закључили да постоји недостатак поређења између праксе објелодањивања, у којој Француске фирме имају тенденцију да откривају мање информација о биолошким средствима.

Заговорници фер вриједности тврде да је она корисна за инвеститоре и да повећава транспарентност. Овај аргумент би најбоље могао бити објашњен на основу претпоставке да је фер вриједност процјењена на основу тржишних цијена на активном, конкурентном и добро информисаном тржишту. У овим условима, фер вриједност је ослобођена субјективних намјера и вјеровања тренутног власника средстава (Zji, Washington 2006: 126). Уобичајена критика је да је фер вриједност мање поуздана, да дозвољава веће манипулације резултата (Hawkins et al. 2008). Услед субјективности у мјерењу фер вриједности када се са средство или обавеза не тргује на активном тржишту, ова критика је разумљива.

Проблем са обимним и детаљним захтјевима објелодањивања је што може доћи до преоптерећења са информацијама. Без обзира на могућност преоптерећења информацијама, недостаци које фер вриједност има захтјевају да мјерење буде подржано обимним и детаљним објелодањивањима.

МРС 41 уводи дебату у рачуноводство пољопривредног домена. Већина аутора је критична о захтјевима фер вриједности биолошких средстава и промјена вриједности је призната у профиту и билансу успјеха. Penttinen et al. (2004) тврди да фер вредновање проузрокује нереалне флукуације нето профита предузећа дрвне индустрије. Dowling и Godfrey (2001) наглашавају повећану нестабилност, манипулацију и субјективност пријављених прихода у овом стандарду. Међутим, Argilés и Slof (2001) поздрављају фер вредновање биолошких средстава зато што се тиме избјегава комплексност калкулације њихових трошкова, с обзиром на превласт малих породичних фарми у Западним земљама, посебно у ЕУ, које немају ресурсе и вјештине да изводе рачуноводствене процедуре и мјерења. Природа пољоприверде чини мјерење

биолошких средстава на основу историјског трошка веома тешком због тога што на њих утиче рађање, раст, смрт, као и ситуације са заједничким трошковима. Алокација индиректних трошкова је други извор комплексности за обрачун трошкова на фармама. То је посебно акутан пороблем за мала породична домаћинства.

Амерички Институт сертифицираних јавних рачуновођа (1996) и Канадски Институт овлашћених рачуновођа (1986) препоручују историјски трошак, узимајући у обзир такође и могућност реализоване вредности као алтернативу. Елад (2004) истиче да тамо гдје нема активног тржишта за биолошко средство, једноставност није добра особина фер вриједности. Argilés и Slof (2001) наводе да је концептуални оквир MPC 41 већ био широко и успјешно примјењен у ЕУ кроз Рачуноводствену мрежу података на фармама (Farm Accountancy Data Network- FADN).

Једноставност је главна предност кориштења фер вриједности за биолошка средства у односу на историјски трошак. Али нема јединственог споразума да ли се нестабилност прихода и профита, значај, уједначавање прихода и профитабилност погоршала кориштењем фер вриједности.

Студија коју је су провели Argilés и сарадници укзује на то да нема значајних разлика у снази предвиђања будућих новчаних токова. Већина тестова је показала слабије предвиђање зараде за фарме које користе историјски трошак. Дубинским интервјуима са пољопривредним рачуновођама су покушали објаснити ове резултате и пронашли су генерално мањкавости у рачуноводственој пракси. С обзиром на праву поставку у којој се обавља рачуноводство у пољопривреди, тачне и поуздане калкулације трошкова се не могу очекивати. Ниједна од наводних недостатака фер вриједности није емпиријски потврђена овом студијом.

Међутим фер вриједност избјегава сложеност калкулације трошкова у пољопривреди. Стога када постоје поуздане тржишне цијене, фер вриједност се показује као корисна једноставна метода за постизање шире употребе рачуноводства у пољопривреди. Са тачке гледишта рачуноводствене професије, историјски трошак је много више привлачнији него фер вриједност када су вјештине и ресурси на располагању. За сврхе управљања, информација о историјском трошку је од великог значаја.

ЗАКЉУЧАК

Пољопривредне површине у БиХ заузимају око половине укупне земљишне површине БиХ, Квалитативни показатељи о размјерама овог ресурса показују да се БиХ сврстава у доњи праг земаља које улазе у круг просјечно богатих по овим природним ресурсом. С обзиром да пољопривреда чини важан сектор једне економије, Међународним рачуноводственим стандардом 41 је прописано њихово евидентирање у финансијским извјештајима једног предузећа. Овим Стандардом је прописано да се биолошко средство одмјерава приликом

почетног признавања и на крају сваког извјештајног периода по фер вриједности умањеној за трошкове продаје, осим у случају када се фер вриједност не може поуздано одмјерити. Овим радом подсјећамо на још увијек актуелне смјернице и захтјеве на основу којих се одређује фер вриједност према МСФИ, као један од кључних елемената процјене у финансијским извјештајима. Подсјећамо на отворена питања примјене МСФИ као и на предности и недостатке фер вриједности. Ова отворена питања су битна не само за рачуновође, него и за менаџере, инвеститоре као и за политичку структуру. Фер вриједност је предмет критике на више нивоа, на нивоу мјерења, затим везано за присуство процикличног ефекта фер вриједности, такође ту је и проблем несталности финансијских извјештаја. Питање имплементације фер вриједности се углавном јавља у условима када су тржишта неактивна или неликвидна, што имамо и код земаља у транзицији, затим њихов утицај на финансијске извјештаје што је даље повезано са процесом доношења одлука органа управљања. Све то утиче на стварање јасније слике позиције предузећа на тржишту у односу на друге учеснике.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Agriculture: Bearer Plants (Amendments to IAS 16 and IAS 41) – Project Summary and Feedback Statement; IFRS Foundation Publications Department; London 2014.
- [2] Argilés J., Garcia-Blandon J., Monlau T., (2011), Fair value versus historical cost-based valuation for biological assets: Predictability of financial information, *Revista de Contabilidad*, Volume 14, Issue 2, Barcelona
- [3] Argilés J., Aliberch AS., Garcia-Blandon J., (2012), A comparative study of difficulties in accounting preparation and judgement in agriculture using fair value and historical cost for biological assets valuation 1, *Revista de Contabilidad*, Volume 15, Issue 1, Barcelona
- [4] Божих П. (2007), Ревизија фер вриједности у контексту ревизије финансијских извјештаја сачињених према МСФИ, 11. Конгрес Мјесто и улога рачуноводства, ревизије и финансија у новом корпоративном окружењу, Бања Врућница
- [5] Божих П. (2009), Фер вриједност у условима глобалне финансијске кризе, 13. Конгрес Рачуноводство, ревизија и финансије у условима глобалне кризе, Бања Врућница
- [6] Bohušova H., Svodoba P., *Biologicas assets: In what way should be measured by SMEs?*, (2016), 19th International Conference Enterprise and Competitive Environment 2016, ECE 2016, Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 220, Brno, Czech Republic
- [7] Campbell R., Owens-Jackson L., Robinson D., (2008), Fair value accounting from theory to practice, *Strategic Finance*, School of Business and Economics at North Carolina Agricultural and Technical State University, North Carolina
- [8] Џабић М., (2016) Измјене у стандардима МРС16- Некретнине, постројења и опрема, МРС 38- Нематеријална имовина и МРС 41-Пољопривреда, Континуирана професионална едукација, Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске, Бања Лука
- [9] European public real estate association EPRA, (2011), Best practice recommendations

- [10] Fair value measurements , (2015), PWC Global edition
- [11] Gonçalves P., Lopes P., Value-Relevance of Biological Assets under IFRS, FEP Working Papers, School of Economics and Management, University of Porto, Portugal
- [12] IASB Expert Advisory Panel,(2008), Measuring and disclosing the fair value of financial instruments in markets that are no longer active, Internacional Accounting Standards Board, London
- [13] IFRS Standard 13, (2011), Fair Value Measurement, International Accounting Standards Board (IASB)
- [14] Kurniawan R., Mulawarman AD., Kamayanti A., (2014), Biological assets valuation reconstruction: A critical study of IAS 41 on agricultural accounting in Indonesian farmers, International Conference on Accounting Studies 2014, ICAS 2014, Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 164, Kuala Lumpur, Malaysia
- [15] Laux C.; Leuz, C., (2009),The crisis of fair value accounting: Making sense of the recent debate, Working Paper No. 2009/09, Center for Financial Studies (CFS), Goethe University, Frankfurt
- [16] Lefter V., Roman AG., (2007), IAS 41 Agriculture: Fair Value Accounting, Theoretical and Applied Economics Review, Academy of Economic Studies, Bucharest
- [17] Малинић Д., (2009), Импликације примене фер вредности на финансијске извештаје у условима финансијске кризе, , 13. Конгрес Рачуноводство, ревизија и финансије у условима глобалне кризе, Бања Врућица
- [18] Statement of Financial Accounting Standards 157: Fair Value Measurements, (2006), Financial Accounting Standards Board (FASB) of the United States
- [19] Sundgren S., (2013) Is fair value accounting really fair? A discussion of pros and cons with fair value measurement, Aalto University, Aalto, Finland
- [20] <https://www.pwc.com/gx/en>
- [21] www.sciencedirect.com
- [22] https://bs.wikipedia.org/wiki/Poljoprivredna_politika_Bosne_i_Hercegovine
- [23] www.econstor.eu
- [24] https://en.wikipedia.org/wiki/SFAS_157
- [25] <http://www.epra.com/research-and-indices/research/>